

2013 T993

21 juli 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. M.Y.M. Renken, advocaat te Leiden,

tegen:

(wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Orde van de Kruissheren (vanaf [jaartal]
[kerkelijke functie]).

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 26 augustus 2013. Op 16 december 2014 is een aanvulling op het klaagschrift ontvangen.

Op 18 maart 2015 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. R.P. Baetens, advocaat.

Op 11 juni 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Renken.

Mr. R.P. Baetens was wegens ziekte verhinderd om namens de Orde bij de behandeling aanwezig te zijn. Hij heeft er mee ingestemd dat de zitting desondanks zou doorgaan. Wel is aan Mr. Baetens het verslag van de zitting toegezonden, waarop hij bij schrijven van 19 juni 2015 heeft gereageerd. Mr. Renken heeft op haar beurt daarop gereageerd bij schrijven van 23 juni 2015.

2. De klacht

2.1. Klager was de oudste van [aantal] kinderen. De vader van klager werkte voor [werkgever] bij de [afdeling]. Toen klager 12 jaar was, overleed zijn vader door een ongeluk op de [werkplek]. Klagers moeder kon niet goed meer functioneren door het overlijden van haar echtgenoot. Klager werd aangewezen als plaatsvervangend vader in het gezin.

Op verzoek van [werkgever van de vader] werd klager uitgenodigd voor een gesprek bij de [kerkelijke functie] die kantoor hield in [plaats]. Het doel van dit gesprek was om klager

ondersteuning te bieden bij zijn rol als gezinsoudste. Klager ging in op de uitnodiging. Het eerste gesprek verliep goed. Korte tijd later ging klager wederom naar het [plaats] voor een gesprek met de [aangeklaagde]. Eerst moest klager biechten, waarin klager bekentenissen deed over zijn ontluikende seksualiteit en masturbatie. Aangeklaagde greep dit onderwerp aan om tot een persoonlijk gesprek met klager te komen. Aangeklaagde vertelde dat hij arts was. Aangeklaagde zei dat het noodzakelijk was om klager lichamelijk te onderzoeken. Dit gebeurde ook. Klager moest mee naar de werkkamer van aangeklaagde en aangeklaagde deed de deur op slot. Klager moest zich van zijn onderkleding ontdoen. Aangeklaagde nam het geslacht van klager in zijn handen, bestudeerde en betastte het geslacht. Hij trachtte klager een erectie te bezorgen. Na 'het onderzoek' was klager erg in de war en hij schaamde zich. Klager durfde het uit schaamte niet tegen zijn moeder te vertellen, ook niet op het moment dat zijn moeder en een vriendin van zijn moeder er gericht naar vroegen, omdat de twee zoons van de [functie] van [plaats] ook door de [aangeklaagde] betast zouden zijn.

2.2. Klager heeft zijn hele leven moeite gehad met autoriteit. Het grootste deel van zijn leven heeft klager zijn twee jeugdtrauma's diep weggestopt. Zo rond het jaar [jaartal] begon klager zich echter meer en meer terug te trekken en kreeg hij spontane huilbuien op de meest onverwachte en ongelukkige momenten. Hij kon het niet verklaren en probeerde met behulp van een manueel therapeut te leren om zichzelf meer te ontspannen. Deze therapeut constateerde dat klager zo stijf van de spanning stond dat manuele therapie de oplossing niet kon bieden. Klager ging vervolgens in [jaartal] in therapie bij drs. [naam] ([plaats]). In alle hevigheid werd klager geconfronteerd met het niet verwerkte verlies van zijn vader en het kort daarop gepleegde misbruik door aangeklaagde. Met name dat het misbruik zo kort na het overlijden van de vader van klager plaatsvond, juist op het moment dat hij alle hulp van ouderen nodig had, heeft bij klager een diepe wond veroorzaakt. Klager verloor het vertrouwen in zijn omgeving. Zelfs als volwassene moest hij zien af te rekenen met een onmetelijk gevoel van schaamte. In die periode heeft klager ook zijn echtgenote verteld wat hem overkomen was, hetgeen haar enorm deed schrikken.

In [jaartal] ging klager nogmaals in therapie. Hij probeerde om meer rust in zijn leven te creëren. Het trauma van het misbruik bleek qua verwerking van veel ingrijpendere aard dan het verlies van zijn vader. De therapie heeft maar tijdelijk geholpen. Klager gaat nog steeds geestelijk gebukt onder het misbruik.

Toen het misbruik enige jaren geleden in de publiciteit kwam, heeft klager overwogen om zich te melden als slachtoffer. Klager vermoedde in een ontkennende omgeving terecht te komen en kon het niet verdragen om zich te moeten verdedigen voor het grote onrecht dat hem was aangedaan. In [jaartal] heeft klager zich laten uitschrijven bij de Katholieke kerk. Hij wilde een daad stellen in de hoop dat hij daarmee iets uit het verleden achter zich kon laten. Dat bleek niet zo te zijn. Het is nu [jaartal] en klager wordt nog steeds gekweld door gevoelens van onmacht, boosheid en schaamte over wat hem in [jaartal] is overkomen.

2.3. Klager hoopt een bijdrage te leveren aan de waarheidsvinding met betrekking tot het misbruik binnen de Katholieke kerk. Mogelijk kan zijn klacht bijdragen als steunbewijs voor andere slachtoffers.

3. De reactie

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Mr. Baetens heeft in zijn reactie gesteld dat bij de Orde geen negatief bericht over aangeklaagde bekend is. Binnen defensie is hij diverse keren onderscheiden. Ook bij de Commissie Deetman zijn destijds geen meldingen of klachten over aangeklaagde binnen gekomen. Bij gevolg heeft de Commissie Deetman, die de archieven van de Orde heeft bestudeerd, geen onderzoek gedaan naar de aangeklaagde.

Mr. Baetens merkt op dat de prior provinciaal het misbruik niet kan ontkennen noch kan bevestigen. Er zijn geen concrete gegevens of argumenten om de klacht te weerleggen, maar uit de aan de Orde ter beschikking staande gegevens zijn ook geen argumenten of feiten te ontleen, die ondersteunend kunnen zijn voor de klacht. Klager heeft niet direct na het misbruik melding gemaakt of hulp gezocht, er is sprake van een na zeer lange tijd hervonden herinnering. Het is buitengewoon moeilijk om objectief te kunnen vaststellen dat de klacht aannemelijk is.

Mr. Baetens beklemtoont namens de prior provinciaal dat de Orde geen enkele vorm van seksueel misbruik ooit goed wil praten. Seksueel misbruik druist tegen alles waar de Orde nu juist voor wil staan.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vierenvijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

Klager kwam bij aangeklaagde om te praten en om hulp te krijgen bij het verlies van zijn vader. Aangeklaagde zei dat hij arts was en dat hij klager lichamenlijk moest onderzoeken door hetgeen klager in de biecht had verteld over masturbatie.

Klager moest mee naar de werkkamer van aangeklaagde en aangeklaagde deed de deur op slot. Klager moest zich van zijn onderkleding ontdoen. Aangeklaagde nam het geslacht van klager in zijn handen, bestudeerde en betastte het geslacht. Hij trachtte klager een erectie te bezorgen. Bij klager bleef een lichamenlijke reactie uit en klager mocht zich weer aankleden.

4.4. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de verklaring van mevrouw [naam]. Zij verklaart dat klager haar en haar echtgenoot in [jaartal] of [jaartal] verteld heeft over misbruik door een [kerkelijke functie] van de [werkgever van zijn vader] in het jaar dat zijn vader overleed. Voorts blijkt uit de verklaring van [naam], een dochter van klager, dat klager haar, haar toenmalige partner alsook aan een zus van haar in [jaartal] heeft verteld dat hij misbruikt was door een [kerkelijke functie] van de [werkgever van zijn vader] tijdens een begeleidingssessie na het overlijden van zijn vader. Uit de verklaring van mevrouw [naam], klagers echtgenote, blijkt dat er bij klager vanaf [jaartal] steeds meer naar boven kwam over het machtsmisbruik en de aanranding en handtastelijkheden van [aangeklaagde]. Tenslotte is er de verklaring van [naam] en [naam], hulpverleners van de [hulpverleningsinstelling], waaruit blijkt dat klager vanaf [jaartal] in behandeling was en dat tijdens een coachings gesprek werd gesproken over seksueel misbruik door een [kerkelijke functie] welke hem bij moest staan na het overlijden van zijn vader.

Het standpunt van Mr. Baetens dat deze verklaringen niet als steunbewijs zouden kunnen dienen omdat ze niet zeer kort na de misbruikervaring zijn gedaan, deelt de Klachtencommissie derhalve niet.

4.5. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 13 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.6. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.7. Over financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de prior provinciaal van de Orde van de Kruissheren de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 21 juli 2015 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, drs. A.A.M. Oostveen en Zr. J.G.M. Verwijs, O. Praem, leden, bijgestaan door mr. H.L. Miedema, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.